

EDUSKUNNAN PANKKIVALTUUSMIESTEN

K E R T O M U S

VUODELTA 1926

**EDUSKUNNAN
PANKKIVALIOKUNNALLE**

HELSINKI 1927
VALTIONEUVOSTON KIRJAPAINO

SISÄLTÖ:

	Siv.		Siv.
<i>Taloudellinen kehitys v. 1926</i>	3	Pankin tilintarkastajain ohjesääntö, Pankin palkkaus- ja eläkesääntö	18
Yleisiä piirteitä	3	Lausunto penninrahasta	18
Tuotanto	3	Lausunto kultarahojen ulkomuodosta	18
Hinnat	4	Kahdenkymmenenmarkkan seteli	18
Ulkomaankauppa	5	Asioimisto Rovaniemelle	19
<i>Rahamarkkinat</i>	10	Toimenpiteitä, jotka koskevat yksityisten sitoumuksia Pankille	19
<i>Suomen Pankin toiminta</i>	12	Tilintarkastus	19
Lainausliike	12	Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus	19
Valtion sitoumukset	13	Inventaukset ja haarakonttorien tarkastus	19
Ulkomaiset suhteet	14	Virka- ja toimihenkilöiden palkkaus	20
Setelinanto	14	Eläke- ja avustusasioita	20
Lainain emissioita	15	Johtokunta	20
Pankin tilinpäätös	15	Diskonttokomiteat	20
<i>Erinäisiä Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita</i>	18	Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat	21
Pankin johtosääntö, Pankkivaltuusmiesten ja			

Taloudellinen kehitys v. 1926.

Yleisiä piirteitä.

Viime vuosi oli ensimmäinen, jonka aikana Suomen rahan arvo, 11 vuoden väli-ajan jälkeen, jälleen oli sidottuna kultaan. Markkan ostokyky oli jo ennen kultakantaan siirtymistä ollut useita vuosia vakaa ja talouselämä oli vallitsevaan rahan arvoon mukautunut. Kun kultakantaan siirtyminen tapahtui tämän arvon perusteella, ei se tuottanut mitään muutoksia vallitseviin oloihin, ja siirtyminen onkin tapahtunut häiriöttä.

Kulunut vuosi on muutenkin ollut taloudellisessa suhteessa suotuisa. Yritteliäisyys tuotantotoiminnan eri aloilla on ollut vilkasta ja menestyksellistä. Maataloudessa kohosivat tulokset tosin vain osittain edellisen vuoden hyvien saavutusten tasalle, mutta teollisuudessa päästiin nähtävästi joksinkin samoihin ja muutamissa teollisuuden haaroissa suurempiinkin tuotantomääriin kuin v. 1925. Ulkomaankauppamme jätti viime vuodelta pienen tuontiylijäämän, joka kuitenkin on korvautunut muista tuloista, niin että maan maksutase ei ole häiriytynyt. Pääoman muodostus oli maassamme viime vuonna ehkä voimakkaampaa, kuin milloinkaan ennen. Luottamus Suomen talouteen on ulkomailla yhä vahvistunut, mikä ilmenee esim. suomalaisten obli-

gatsioitten noteerausten säännöllisesti jatkuneesta noususta.

Onko ja minkä verran kultakannan palauttaminen myötävaikuttanut tähän edulliseen kehitykseen, siitä ei tietenkään ole mahdollista lausua mitään varmaa. Joka tapauksessa se on poistanut maamme taloudesta paperirahaan liittyvän epävarmuuden, taannut taloudellisille laskelmille vakavan perustan ja ollut ulkomaille osu- tuksena siitä, että säännölliset olot vallitsivat Suomen taloudessa.

Seuraavassa tarkastellaan lähemmin talouden eri aloja v. 1926.

Tuotanto.

Sato ei viime vuonna muodostunut yhtä hyväksi kuin edellisenä, jolloin vuodentulo oli harvinaisen suotuisa. Syynä oli etupäässä se, että kasvullisuutta viime kesänä monissa paikoin maattamme häytti kuivuus. Kuitenkin saatiin viime vuonnakin keskinkertaista parempi sato.

Seuraavassa yhdistelmässä ilmoitetaan vuoden 1926 satomäärät maataloushallituksen ennakkolaskelmain sekä vuoden 1925 satomäärät saman viraston lopullisten tietojen mukaan:

	Sato v. 1926 (ennakkolaskelmain mukaan)	Sato v. 1925 (lopullisten tietojen mukaan)
Ruis	267,070 tonnia	347,575 tonnia
Ohra	137,064 „	140,802 „
Kaura	495,600 „	586,559 „
Peruna	752,189 „	723,138 „
Peltoheinä	1,919,115 „	2,445,702 „
Niittyheinä	443,376 „	487,652 „

Tämän mukaan saatiin siis viime vuonna viljasta ja heinästä huomattavasti pienempi, mutta perunasta jonkun verran suurempi sato kuin edellisenä vuonna.

Maidontuotannon alalla jatkui edistys, joskaan ei niin voimakkaana kuin edellisenä vuonna. Tämän arvostelun pääperusteena ovat voimvienti- ja valion jäsenmeijereiltään saamat maitotuotteiden määrät. Valiolle saapunut ja sen omassa liikkeessä valmistettu voimäärä oli yhteensä viime vuonna 288,887 astiaa, kun se edellisenä vuonna oli 263,361 astiaa. Vastaavat juustomäärät olivat 2,399,414 kg ja 2,410,086 kg.

Vientiteollisuuden päähaarat, nimittäin sahatun puutavaran ja selluloosan tuotanto, osoittavat edelliseen vuoteen verraten nousua, joillakuilla muilla vientiteollisuuden aloilla on sensijaan tuotanto vähän pienentynyt. Sahaamattoman puutavaran vienti jäi viime vuonna 0.7 % pienemmäksi kuin edellisenä, tehden 3,538,000 m³. Tämä määrä on silti suurempi kuin vastaava vienti v. 1913. Sahatun puutavaran vientimäärä lisääntyi 8.3 % edelliseen vuoteen verraten ja kohosi 5,261,000 m³:iin. Puutavaran kokonaisvientimäärä näinollen jälleen kasvoi verraten viime vuoteen, jolloin se jo oli suurempi kuin milloinkaan ennen.

Mitä tulee paperiteollisuuden tuotantoon, ovat puuvanukseen, pahvin ja sanomalehtipaperin vientimäärät jääneet vähän pienemmiksi kuin edellisenä vuonna. Puuvanukseen vienti aleni kuitenkin vain 0.2 %, ollen 72,912 tonnia, pahvin vienti väheni 17.3 %, tehden 42,219 tonnia, ja sanomalehtipaperin vienti väheni 3.3 % eli 143,903 tonniin. Sen sijaan selluloosan vientimäärä kohosi 294,318 tonnista v. 1925 332,600 tonniin v. 1926 eli 13.0 %, ja muun kuin sanomalehtipaperin vientimäärä nousi 62,566 tonnista v. 1925 66,206 tonniin v. 1926, siis 5.8 %.

Kotimaista kulutusta varten työskente-

levä teollisuus on, lukuunottamatta lasi- ja nahka- sekä osittain kenkäteollisuutta, toimintatavallaan entisessä laajuudessaan ja tyydyttävällä menestyksellä. Lasiteollisuutemme on parhaillaan jonkinlaisessa tuotantotapojen murroskaudessa ja kärsii siitä, kunnes uudet tehokkaammat valmistustavat ovat yleensä tulleet käytäntöön. Nahkateollisuus on suuresti kärsinyt kaikkialla maailmassa tällä alalla vallinneista epäedullisista suhdanteista ja työvoima on siinä vähentynyt.

Työttömyyttä esiintyi, sikäli kuin työnvälitystoimistoihin tulleiden työhakemusten ja tarjottujen paikkojen erotusta voidaan pitää arvosteluperusteena, viime vuonna yleensä vielä vähemmän kuin edellisenä vuonna, mutta kuitenkin jonkun verran enemmän kuin v. 1924. Viime vuonnakin oli työttömyyttä, niinkuin luonnollista on, enimmänsä vuoden alkukuukausina. Tammi-kuun lopussa oli työnvälitystoimistojen kirjoissa 3,832 työtöntä (edellisenä vuonna 4,896). Sittemmin työttömien luku pieneni kesään mennessä. Kesäkuun lopussa, jolloin se oli pienin, oli työnvälitystoimistojen kirjoissa 924 työtöntä (v. 1925 oli pienin määrä, joka silloin esiintyi heinäkuun lopussa, 984). Tämän jälkeen alkoi työttömyys jälleen kasvaa. Marraskuun lopussa oli työnvälitystoimistojen kirjoissa 2,330 (v. 1925 3,604) ja vuoden lopussa 2,172 työtöntä.

Hinnat.

Tukkuhinta- ja elinkustannusindeksit, joissa kultakannan palauttamisen jälkeenkään verrataan Suomen markan nykyistä ostokykyä siihen, mikä markalla oli ennen maailmansotaa, kehittyivät v. 1926 seuraavasti:

	Tukkuhinta- indeksi	Kuukausi- muutos	Elin- kustannus- indeksi	Kuukausi- muutos
1925				
Joulukuu	1,120	+ 2	1,197	— 30
1926				
Tammikuu	1,094	— 26	1,166	— 31
Helmikuu	1,091	— 3	1,175	+ 9
Maaliskuu	1,081	— 10	1,172	— 3
Huhtikuu	1,081	—	1,163	— 9
Toukokuu	1,070	— 11	1,159	— 4
Kesäkuu	1,079	+ 9	1,175	+ 16
Heinäkuu	1,079	—	1,183	+ 8
Elokuu	1,092	+ 13	1,213	+ 30
Syyskuu	1,093	+ 1	1,203	— 10
Lokakuu	1,095	+ 2	1,197	— 6
Marraskuu	1,097	+ 2	1,193	— 4
Joulukuu	1,101	+ 4	1,197	+ 4

Hintataso on siis viimekin vuonna pysynyt vakaana. Syyskesällä on tapahtunut tavallinen tilapäinen nousu.

Ulkomaankauppa.

Siitä huolimatta, että Englannissa sattunut vaikea lakkotilanne, Ranskan ja Belgian valuuttapula ja Tanskan deflatio jonkun verran häitäsivät Suomen vientiä, saavutti ulkomaankauppamme v. 1926 hyviä tuloksia.

Sahaamattoman puutavaran vientiä Englannin hiililakko jonkun verran vähensi. Lakon vaikutus tuntui etupäässä propsin viennissä. Kun Suomesta v. 1925 vietiin 1,245,000 m³ kaivospylväitä ja paaluja, oli niiden vienti viime vuonna vain 934,000 m³. Vähennys ei kuitenkaan tullut yllätyksenä eikä saanut aikaan vahinkoja, sillä propsin valmistus on jo useita vuosia ollut vähenevässä ja oli syksyllä 1925 vallinneiden alhaisten hintojen vuoksi erittäinkin viime vuotta varten entistäkin pienempi. Englannin lakosta huolimatta saatiin valmistettu tavara yleensä myydyksi tyydyttäviin

hintoihin. Hinnat alkoivat jo vuoden 1925 lopulla nousta minimistään ja vuoden 1926 toimitukselle myytiin propsia 575—600 mk:aan engl. kuutiosyyltä. Näillä vaiheilla propsin hinnat sitten pysyivät koko vuoden, lukuunottamatta sitä tilapäistä voimakasta heilahdusta alaspäin, mikä syksyllä johtui korkeista rahtimaksuista. Vuoden päättyessä hinnat olivat n. 620 mk engl. kuutiosyyltä.

Paperipuuden vienti, päinvastoin kuin propsin, kohosi viime vuonna huomattavasti, vaikka hinnat ovatkin säännöllisesti olleet laskemassa. Kun puolipuhtaan paperipuun hinta vuoden 1925 alussa oli 730 mk kuutiosyyltä, oli se vuoden 1926 alussa 650—660 mk ja laski vuoden kuluessa 590—625 mk:aan. Sensijaan ei puhtaaksikuoritun paperipuun hinnassa tapahtunut huomattavampaa laskua. Tästä johtuneekin, että puolipuhtaan paperipuun sijasta on yhä enemmän alettu valmistaa puhtaaksi kuorittua.

Sahatun puutavaran vienti. Kuten Pankkivaltuusmiesten kertomuksessa vuodelta 1925 mainitaan, ryhtyivät sahanomistajat silloin yhteisellä sopimuksella estämään sa-

hatun puutavaran hintojen alenemista ja onnistuivatkin pitämään vuoden loppukausina määräämänsä alimmat hinnat. Vuoden

	Honka-	Kuusi-
3 × 9" lankut	n. £ 13.10/—	n. £ 13.10/—
2 1/2 × 7" battensit	„ „ 13.—/—	„ „ 13.5 /—
2 × 4" scantlingit	„ „ 12.10/—	„ „ 12.10/—
1 × 4" pikkulaudat	„ „ 12.—/—	„ „ 12.5 /—

Vuoden vaihteen jälkeen pysyivät hinnat suunnilleen ennallaan, ostohalun ollessa laimeanlaista. Englantilaiset ostajat odottivat osittain Venäjän puutavaralähetysten tuloa markkinoille. Ranskaan, Hollantiin ja Belgiaan myytiin sen sijaan melkoisesti, Tanskan ostajain pysytellessä deflatiivavaikeuksien johdosta hyvin pidättyväisinä. Maaliskuun loppuun mennessä oli myyty n. 440,000 standerttia. Vuoden toisella neljänneksellä puhkesi Englannin suurlakko, joka tilapäisesti lamasi puutavaramarkkinat kokonaan. Myynti Ranskaan ja Belgiaan alkoi kärsiä näiden maiden valuuttavaikeuksista, ja markkinat Saksassa ja Tanskassa olivat myös hyvin hiljaiset. Tämän vuoksi toisella vuosineljänneksellä myytiin vain n. 170,000 st. Mutta suurlakon päätyttyä Englannin puutavaramarkkinat vilkastuivat hämmästyttävän nopeasti. Vaikka Puolan puutavaran kilpailu olikin Englannissa, Hollannissa ja Belgiassa tuntuva ja vaikka Ranskan ja Belgian valuuttaolot heinäkuussa edelleen kärjistyivät, myytiin kolmannella neljänneksellä n. 295,000 st. Useimmat viejät laskivat silloin myöskin hintoja 5 shillingillä standertilta, jotkut pienemmät sahalaitokset eräissä myynneissään 10 kin shillingillä. Mutta tähän rajoittuikin hintojen lasku. Kolmena aikaisempana vuonna tapahtunut vaikea hintojen alentuminen kesällä vältettiin viime vuonna onnellisesti.

Ranskan ja Belgian valuuttain vakaannuttua pääsi myynti näihinkin maihin vauhtiin syyskuussa. Tanskan markkinat olivat jo vähän aikaisemmin vilkastuneet.

den 1926 laivaukselle myytessä hinnat jo vähän kohosivat. Ne olivat silloin seuraavat:

Lokakuussa vallinneet korkeat rahtimaksut vaikeuttivat puutavaran kuljetusta. Sen johdosta jäi maahamme talven yli tavallista enemmän myytyä tavaraa. Myynti jatkuu siitä huolimatta vuoden lopulla niin, että saman vuoden laivausta varten vielä myytiin n. 200,000 st.

Virallisen tilaston mukaan oli sahatun honka- ja kuusitavaran vienti viime vuonna 1,120,308 standerttia eli lähes 100,000 st. enemmän kuin v. 1925.

Tämän vuoden laivaukselle myytiin viime vuonna puutavaraa enemmän kuin koskaan ennen, ja hinnat olivat yleensä paremmat kuin vuotta aikaisemmin. Vuoden loppuun mennessä oli tämän vuoden laivaukselle myyty kokonaista 675,000 st., kun vastaava määrä parina edellisenä vuonna oli vain 200,000—225,000 st. ja aikaisemmin vieläkin pienempi.

Koivun sahaustuotteiden ja faneerin menekki on ollut heikonlaista.

Paperin menekkiä haittasivat viime vuonna Englannin lakkotilanne ja äskettäin Englannissa voimaan tullut käärepaperin tulli, Ranskan ja Belgian valuuttaepävarmuus sekä Kiinan sisällinen sota.

Eri paperilajien hinnat, hienopaperia lukuunottamatta, alenivat vuoden kuluessa 1—1 1/2 puntaa tonnilta. Ensimmäisellä sijalla on vientimaista edelleen ollut Englanti ja toisella Yhdysvallat. Vienti Venäjälle oli pienempi kuin edellisenä vuonna.

Selluloosan menekki oli yleensä hyvä. Viime vuoden alkaessa oli n. 75 % vuoden arvioidusta tuotannosta jo myyty. Englan-

tiin ostettiin edellen suurin määrä selluloosaamme, toisella sijalla olivat Yhdysvallat. Venäjälle ostettiin kolmanneksi enimmän sulfiittiselluloosaa, kuitenkin vähemmän kuin edellisenä vuonna, kun taas Saksa oli

sulfaattiselluloosan suurin ostaja. Hinnat alenivat jonkun verran vuoden kuluessa, kuten seuraavista numeroista näkyy.

Hinta tonnilta eif Englannin satamassa:

	Vuoden alussa		Vuoden lopussa	
Vahva sulfiittiselluloosa n. £	13.10/—	13.15/—	12.10/—	12.15/—
Vaalea „ „	14.10/—	14.15/—	13.15/—	14.—/—
Valkoinen „ „	19.—/—	19.10/—	16.15/—	17.—/—
Vaalea sulfaattiselluloosa „ „	14.10/—	14.15/—	14.—/—	
Vahva „ „	13.—/—	13.10/—	12.10/—	12.15/—

Kuluvankin vuoden arvioidusta tuotannosta oli jo vuoden alussa myyty yli 60 %.

Puuvanukkeen menekki oli viime vuonna tyydyttävä. Hinnat olivat vuoden alussa n. £ 3.15/— — 4.—/— tonnilta eif Englannin, Belgian tai Ranskan satamassa. Vuoden lopussa oli määrän massan hinta sama kuin vuoden alussa, mutta kuivan massan n. 10 % alhaisempi. Vuoden loppuun mennessä oli noin puolet kuluvan vuoden tuotannosta myyty.

Karjaloustuotteiden kysyntä on ulkomaiden markkinoilla vuoden 1926 kuluessa ollut jossain määrin heikompaa kuin edellisenä vuonna. Varsinkin oli kysyntä helmi- ja maaliskuulla sekä sitten koko syyspuolen aina kesäkuusta lähtien verrattain laimeata. Syynä on ollut osittain tuotannon suureminen eri puolilla maapalloa, osittain Englannin hiililakko, osittain vihdoin muut seikat. Voin vienti, joka v. 1925 oli 13,191,000 kg., kohosi viime vuonna jonkun verran eli 13,212,000 kg:aan. Juuston vienti sen si-

jaan aleni 3,820,000 kg:sta 2,887,000 kg:aan. Hinnat pysyivät koko vuoden verrattain tasaisina, mutta muodostuivat keskimäärin alhaisemmiksi kuin edellisenä vuonna. Valion jäsenmeijereilleen tilittämä keskihinta oli voista Smk 29:81 ja juustosta Smk 14:07.

Viennin paljous eli volyymi oli viime vuonna jälleen suurempi kuin edellisenä vuonna. Viiden edellisen vuoden vienti on ollut vuoden 1913 viennistä: v. 1921 69 %, v. 1922 93.5 %, v. 1923 94.8 %, v. 1924 112.7 % ja v. 1925 123.9 %. Viime vuonna oli vastaava suhdeluku 127.4 %. Tämän mukaan oli vientimme tavaramäärä jo yli neljänneksen suurempi kuin v. 1913. Rahassa oli vienti vuonna 1926 (fob-arvo) 5,634.3 milj. mk, oltuaan edellisenä vuonna 5,573.5 milj. mk.

Seuraavasta yhdistelmästä näkyy, miten maamme tärkeimpien vientitavara- viennin paljous on vv. 1921—1926 kehittynyt:

Tavaran laatu	Vienti %:eissa vuoden 1913 viennistä					
	1921	1922	1923	1924	1925	1926
Sahaamaton puutavara	26	68	99	93	113	112
Sahattu puutavara	71	94	100	113	115	125
Puuvanuke	112	115	140	227	163	162
Selluloosa	163	244	263	364	390	441
Pahvi	23	46	44	61	95	79
Paperi	88	132	119	126	145	144
Voi ja juusto	62	80	57	78	123	116

Vientihintaindeksi, joka lasketaan fob-hinnoista Suomen markoissa, aleni viime vuonna edelliseen vuoteen verraten 1.7 %. V. 1921 vientihintaindeksi saavutti huippukohtansa ja sen jälkeen on sen kehitys ollut seuraava: v. 1921 1,213, v. 1922 1,180, v. 1923 1,145, v. 1924 1,090, v. 1925 1,111 ja 1926 1,092. Eri tavaraain hinnoista alenivat enimmäin voim, juuston, propsin ja rihmarullien hinnat, kun taas havuhalkojen, puuvanukkeen ja käärepaperin hinnat nousivat

Vuosien 1920—1926 tuonti ryhmiteltynä laatunsa mukaan ja verrattuna vuosien 1911—1913 tuontiin.

Tuonnin laatu	1920			1921			1922			1923			1924			1925			1926			
	Keskimmäisin 1911—1913 milj. mk.	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista	Milj. mk.	% vuos. 1911—1913 tuonnista			
Elintarpeet ja nautintoaineet	187	1,168	67	36	1,577	101	54	1,450	126	67	1,474	153	82	1,666	167	89	2,062	186	99	1,477	140	75
Kulutettaviksi aiottu teollisuustuotteet	88	646	78	89	682	65	74	802	81	92	1,087	132	150	937	104	118	999	108	123	1,260	143	163
Raaka-aineet	151	1,249	91	60	834	74	49	1,272	122	81	1,461	158	105	1,527	160	106	1,759	169	112	2,016	207	137
Kuljetusneuvot, koneet, työkal. y.m.s. tuotantovälineet..	44	564	61	139	493	49	111	446	55	125	578	79	180	583	76	173	700	81	184	906	104	236

Elintarpeiden ja nautintoaineiden tuonnin väheneminen on kuitenkin osaksi vain näennäistä, se kun johtuu siitäkin, että edellisenä vuonna kahvin ja sokerin tuonti muodostui vuoden vaihteessa voimaan tulevan tullikorotuksen vaikutuksesta poikkeuksellisen suureksi. Tämä vaikutti siihen, että esim. kahvin tuonti oli v. 1926 vain 70 % ja sokerin tuonti ainoastaan 31 % vastaavasta tuonnista v. 1925. Mutta myöskin ruukiin ja ruisjauhojen, vehnäjäuhojen ja ryyrien sekä tupakan tuonti oli viime vuonna huomattavasti pienempi kuin edellisenä. Samoin oli maanviljelyskoneiden sekä kivihiilen ja koksen tuonnin laita. Rehukakkujen, leseiden ja takkiraudan tuonti sensijaan kohosi tuntuvasti ja sementin tuonti tavattomasti edelliseen vuoteen verraten.

enemmän sekä selluloosan, puupahvin, painopaperin ja tervan vähemmän.

Tuonnissa, joka yleensä viime vuonna muodostui normaaliseksi, kiinnittävät huomiota elintarpeiden ja nautintoaineiden tuonnin huomattava vähemmyys ja raaka-aineiden, mutta etenkin kuljetusneuvojen, koneiden, työkalujen y. m. s. tuotantovälineiden tuonnin suuri enemmyys edelliseen vuoteen verraten.

Tuonnin paljous lisääntyi edelliseen vuoteen verraten. Tuonti on ollut vuoden 1913 tuonnista: v. 1922 74.7 %, v. 1923 101.5 %, v. 1924 99.3 %, v. 1925 105.9 % sekä v. 1926 116.1 %. Tuonnin raha-arvo kohosi 5,519.5 milj. markasta v. 1925 5,659.6 milj. markkaan v. 1926. Lisäys on pienempi kuin tuonnin paljouden kasvu edellyttäisi. Erotus johtuu tuontihintojen alenemisestä edelliseen vuoteen verraten.

Tuontitavaraain hintaindeksi kohosi viime vuoden alkukuukausina, mutta oli toukokuusta lähtien laskemassa. Koko vuoden indeksi muodostui 6.5 % alhaisemmaksi kuin edellisenä vuonna. Tuontihintaindeksi oli korkeimmillaan v. 1920 ja on siitä lähtien kehittynyt seuraavasti: v. 1920 1,387, v. 1921 1,329, v. 1922 1,072, v. 1923 915, v. 1924

958, v. 1925 1,052 ja v. 1926 984. Erilaisien tavararyhmien tuontihintaindekseistä ainoastaan kautsun ja kumin sekä mineraalien indeksit kohosivat huomattavammin, lannoitusaineiden ja värien vähän. Muiden tavararyhmien indeksit alenivat, useiden, kuten viljan ja viljatuotteiden, säilykkeiden, kahvin, sokerin, turkistavarain, villa- ja puuvillatavaraain ja karjanrehun, huomattavasti.

Kauppatasemme osoitti viime vuonna 25 milj. markan tuontienemmyyden, sen sijaan että edellisenä vuonna oli muodostunut 54 milj. markan ja v. 1924 255 milj. markan vientienemmyys.

Ennen maailmansotaa ja sodan jälkeen on vienti ollut prosenteissa tuonnista:

Vv. 1909—1913	74.6 %
V. 1919	35.1 „
„ 1920	80.7 „
„ 1921	94.5 „
„ 1922	112.5 „
„ 1923	95.5 „
„ 1924	105.4 „
„ 1925	101.0 „
„ 1926	99.2 „

Tuonnin ja viennin arvo eri kuukausina sekä tuonnin tai viennin enemmyys vuosina 1913, 1925 ja 1926 käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Kuukausi	Tuonti, milj. mk.			Vienti, milj. mk.			Tuontienemmyys — Vientienemmyys +		
	1913	1925	1926	1913	1925	1926	1913	1925	1926
Tammikuu	29.9	321.3	287.8	13.0	240.4	197.0	— 16.9	— 80.9	— 90.8
Helmikuu	26.6	285.0	272.5	14.2	221.4	181.3	— 12.4	— 63.6	— 91.2
Maaliskuu	30.0	399.0	383.0	13.6	230.0	228.9	— 16.4	— 169.0	— 154.1
Huhtikuu	32.3	403.6	481.5	17.3	258.6	279.3	— 15.0	— 145.0	— 202.2
Toukokuu	52.6	438.5	484.7	36.6	457.7	286.8	— 16.0	+ 19.2	— 197.9
Kesäkuu	43.0	454.5	512.9	49.1	545.6	580.7	+ 6.1	+ 91.1	+ 67.8
Heinäkuu	43.5	458.6	471.9	56.6	802.0	851.4	+ 13.1	+ 343.4	+ 379.5
Elokuu	40.3	448.3	499.9	52.1	687.9	649.3	+ 11.8	+ 239.6	+ 149.4
Syyskuu	51.8	536.8	537.2	50.3	702.0	646.1	— 1.5	+ 165.2	+ 108.9
Lokakuu	61.4	531.1	572.1	42.9	607.3	711.8	— 18.5	+ 76.2	+ 139.7
Marraskuu	48.4	535.7	611.5	32.3	490.1	568.9	— 16.1	— 45.6	— 42.6
Joulukuu	35.6	707.1	544.6	26.8	330.5	452.8	— 8.8	— 376.6	— 91.8
	495.4	5,519.5	5,659.6	404.8	5,573.5	5,634.3	— 90.6	+ 54.0	— 25.3

Eräitä muita tietoja viime vuoden taloudesta.

Muista talouden kehitystä osoittavista ilmiöistä mainittakoon seuraavaa: Lannoitusaineita tuotiin maahan v. 1926 54 % enemmän kuin v. 1925. Rakennustoiminta oli viime vuonna erittäin vilkasta. Yksin Helsingissä laskettiin vuonna 1926 rakennetun noin 10,000 asuinhuonetta. Rakennustoiminnan vilkkautta osoittaa myös

sementin tuotannon ja kulutuksen tavaton kasvu (yli 50 %) samoin kuin rakennuksissa tarvittavan rautatavaran tuonnin suuri lisäys.

Rautateiden kuljettama tavaramäärä oli viime vuonna huomattavasti suurempi kuin edellisenä. Vararikkojen ja vekseliprotettien luku oli pienempi, arvopaperipörssin liikevaihto sekä clearingliike olivat suuremmat kuin edellisenä vuonna.

Rahamarkkinat.

Raha-aseman v. 1925 alkanut helpottuminen ei jatkunut enää viime vuonna. Vaikka pääomanmuodostus olikin varsin voimakasta, laajeni toiselta puolen tuotanto, kysyen vastaavassa määrässä uutta pääomaa. Sitä oli viime vuonna saatavana ainoastaan mikäli sitä oli kotimaassa muodostunut. Valtio otti tosin lokakuun alussa suuren ulkomaisten lainan, mutta siitä tuotiin vuoden kuluessa maahan vain 4 miljoonaa dollaria; suurempi määrä käytettiin vanhojen ulkomaisten velkojen maksuun. Yksityispankkien ulkomaiset nettovelat olivat vuoden alussa 193.6 milj. mk ja toukokuun lopussa, jolloin ne olivat korkeimmillaan, 290.2 milj. mk sekä vuoden lopussa 51.0 milj. mk. Suomen Pankin ja yksityispankkien yhteinen ulkomaisten suhteiden tase osoitti netto-saatavaa vuoden alussa 1,049.1 milj. mk ja vuoden lopussa 1,024.6 milj. mk. Vienti-teollisuuden ulkomaiset luotot tosin nousivat kevätkaudella huomattavasti suuremmiksi kuin edellisenä vuonna. Mutta vuoden loppuun mennessä ne pienenevät suunnilleen samaan määrään, missä olivat vuotta aikaisemmin. Velkasuhteemme ulkomaihin pysyi siis viime vuonna jokseenkin ennallaan.

Yksityispankkeihin, säästöpankkeihin, osuuskauppojen säästökassoihin, osuuskas-

soihin ja Osuuskausojen Keskuslainarahastoon sekä Postisäästöpankkiin kerääntyä viime vuonna uusia talletuksia kaikkiaan n. 1,007 milj. mk eli todennäköisesti enemmän kuin meillä koskaan ennen yhtenä vuonna. Vuoden lopussa oli näissä rahalaitoksissa talletuksia yhteensä n. 9,971 milj. mk.

Mitä tulee lainanantoon, kasvoi se yksityispankeissa vuoden alkupuolella yleensä, tammi-kuuta lukuunottamatta, enemmän kuin lainanotto, niin että erotus, mikä vuoden alussa oli 1,041.8 milj. mk, kohosi toukokuun loppuun 1,300.9 milj. mk:aan. Tämän jälkeen lainanannon ja lainanoton erotus aleni elokuun loppuun 1,081.7 milj. mk:aan, ja kohosi marraskuun loppuun 1,212.8 milj. mk:aan, vähentyäkseen vuoden loppuun mennessä 989.2 milj. mk:aan. Se oli siis silloin 52.6 milj. mk pienempi kuin vuoden alussa. Yksityispankkien lainananto oli vuoden alussa 6,506.6 milj. mk ja vuoden lopussa 7,090.5 milj. mk eli 583.9 milj. mk suurempi, sekä lainanotto vuoden alussa 5,464.8 milj. mk ja vuoden lopussa 6,101.3 milj. mk eli 636.5 milj. mk suurempi.

Seuraavasta taulukosta näkyy, miten vastaavat määrät ovat vaihdelleet v. 1913 ja seitsemänä viime vuonna:

Vuosi	Lainananto kasvanut (+) tai vähentynyt (-)	Lainanotto kasvanut (+) tai vähentynyt (-)	Lainanannon ja lainanoton erotus kasv. (+) tai vähentyn. (-)	Lainanotto %:ssa lainanannosta vuoden lopussa
1913	+ 6 milj.	+ 29 milj.	- 23 milj.	91
1920	+ 1,054 „	+ 229 „	+ 825 „	65
1921	+ 419 „	+ 175 „	+ 244 „	63
1922	+ 173 „	+ 348 „	- 175 „	67
1923	+ 723 „	+ 609 „	+ 114 „	69
1924	- 98 „	+ 657 „	- 755 „	80
1925	- 252 „	+ 63 „	- 315 „	84
1926	+ 584 „	+ 637 „	- 53 „	86

Viiden viimeisen vuoden aikana on siis yksityispankkien lainanannon ja lainanoton erotus pienentynyt kaikkiaan 1,184 milj. mk. Kummankin välinen suhde on muodostumassa samaksi kuin se oli ennen sotaa.

Säästöpankkien säästö- ja juoksevat tilit kasvoivat viime vuonna, ellei oteta lukuun korkoja, yhteensä 257 milj. mk ja olivat vuoden päättyessä kaikkiaan 2,340.6 milj. mk. V. 1924 näiden tilien vastaava kasvu oli 91.3 milj. mk ja v. 1925 135 milj. mk. Talletukset osuuskauppojen säästökassoissa lisääntyivät 50.4 milj. mk (edellisenä vuonna 53.9 milj. mk) ja olivat vuoden lopussa 254.4 milj. mk.

Postisäästöpankissa talletukset lisääntyivät 18.8 milj. mk (edellisenä vuonna 25 milj. mk) ja olivat vuoden lopussa 172.8 milj. mk. Osuuskaussoissa ja Osuuskausojen Keskuslainarahastossa lisääntyivät talletukset ennakkoarvion mukaan n. 44 milj. mk (edellisenä vuonna 21 milj. mk).

Kun raha-asema muodostui sellaiseksi kuin edellä on kuvattu, ei Suomen Pankki viime vuonna voinut alentaa diskonttokorkojaan. Pankki sovellutti koko vuoden niitä korkomääriä, jotka vahvistettiin lokak. 29 päivänä 1925. Ne ovat seuraavat:

7 1/2 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä, joilla maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi aika;

8 % diskontattaessa samanlaisia vekseleitä, joilla maksupäivään on pitempi aika kuin kolme kuukautta;

8 1/2 % diskontattaessa muita vekseleitä riippumatta siitä, onko niillä maksupäivään pitempi tai lyhyempi aika;

7 1/2 à 8 %, riippuen vakuudesta, myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditii-vejä;

jonka ohessa kassakreditiivien sisäänkirjoitusmaksu oli laskettava 1/2 % mukaan vuodelta.

Vuoden lopussa olivat suurpankkien lainanantokorot, luoton ja vakuuden laadun mukaan, yleensä 8 1/2—11 %, lainanotto-korot talletuksista 5 1/2—6 1/2 % ja juokse-valla tihillä 5 %, muiden yksityispankkien lainanantokorot 9—13 %, lainanottokorot talletuksista 5 1/2—7 1/2 ja juoksevalle tihillä 5—6 %.

Huomattavimpien ulkomaisten keskuspankkien vuodenvaihteessa voimassa olleet alimmat diskonttokorot sekä päivämäärät, mistä alkaen nämä korot ovat olleet voimassa, käyvät ilmi seuraavasta tunnetun englantilaisen talouslehden Economistin taulukosta:

Pankki	Päivämäärä, josta alkaen korko on ollut:	Korko %
Amsterdam	3/10 25	3 1/2
Berlin	9/7 26	6
Bryssel	23/4 26	7
Genève	22/10 25	3 1/2
Kööpenhamina	24/6 26	5
Lontoo	3/12 25	5
Madrid	23/3 23	5
Oslo	26/10 26	4 1/2
Pariisi	16/12 26	6 1/2
Tukholma	8/10 25	4 1/2
Wien	6/8 26	7
New York	12/8 26	4